UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

14 päivänä tammikuuta 2010 *

Yhdistetyissä asioissa C-430/08 ja C-431/08,

joissa on kyse kahdesta EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jotka VAT and Duties Tribunal, Edinburgh (Yhdistynyt kuningaskunta) ja VAT and Duties Tribunal, Northern Ireland (Yhdistynyt kuningaskunta) ovat esittäneet 23.9.2008 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 29.9.2008, saadakseen ennakkoratkaisut asioissa

Terex Equipment Ltd (C-430/08),

FG Wilson (Engineering) Ltd (C-431/08) ja

Caterpillar EPG Ltd (C-431/08)

vastaan

Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: kolmannen jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts, joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit E. Juhász, G. Arestis, J. Malenovský ja T. von Danwitz (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.9.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Terex Equipment Ltd, edustajanaan barrister J. White,

– FG Wilson (Engineering) Ltd ja Caterpillar EPG Ltd, edustajinaan solicitor G. Salmond ja R. Cordara, QC,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään H. Walker, avustajanaan barrister S. Moore,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

– Euroopan komissio, asiamiehinään L. Bouyon ja R. Lyal,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) 78, 203, 204 ja 239 artiklan sekä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.1998 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1677/98 (EYVL L 212, s. 18; jäljempänä soveltamisasetus), 865 artiklan tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat Terex Equipment Ltd (jäljempänä Terex) sekä FG Wilson (Engineering) Ltd (jäljempänä Wilson) ja Caterpillar EPG Ltd (jäljempänä Caterpillar) ja toisaalta Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs ja joissa on kysymys seurauksista, jotka aiheutuvat siitä, että pääasiassa kyseessä olevien, sisäisen jalostusmenettelyn alaisten tavaroiden jälleenvientiä koskevissa ilmoituksissa käytetään virheellistä, yhteisötavaroiden vientiä koskevaa tullimenettelykoodia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Tullikoodeksin 4 artiklan 7, 8 ja 13 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä koodeksia sovellettaessa tarkoitetaan

– –

7) ’yhteisötavaroilla’ tavaroita, jotka on

– tuotu yhteisön tullialueen ulkopuolisista maista tai sen ulkopuolisilta alueilta ja luovutettu vapaaseen liikkeeseen

– – –

8) ’muilla kuin yhteisötavaroilla’ muita kuin 7 alakohdassa tarkoitettuja tavaroita.

Yhteisötavarat menettävät tämän tullioikeudellisen aseman, kun ne tosiasiallisesti viedään yhteisön tullialueelta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 163 ja 164 artiklan soveltamista

– –

13) ’tulliviranomaisten valvonnalla’ tulliviranomaisten yleisiä toimia, joiden tarkoituksena on varmistaa tullilainsäädännön ja tapauksen mukaan muiden tullivalvonnassa oleviin tavaroihin sovellettavien säännösten noudattaminen.”

4 Tullikoodeksin 37 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Yhteisön tullialueelle tuotavat tavarat ovat tuontihetkestä alkaen tullivalvonnassa. Tulliviranomaiset voivat tarkastaa niitä voimassa olevien säännösten mukaisesti.

2. Tavarat ovat tullivalvonnassa niin kauan kuin se on tarpeellista niiden tullioikeudellisen aseman määrittämiseksi, ja muut kuin yhteisötavarat ovat tullivalvonnassa, kunnes niiden tullioikeudellinen asema muuttuu, ne siirretään vapaa-alueelle tai vapaavarastoon taikka jälleenviedään tai hävitetään 182 artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 82 artiklan 1 kohdan soveltamista.”

5 Tullikoodeksin 59 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Vientimenettelyyn, ulkoiseen jalostusmenettelyyn, passitusmenettelyyn tai tullivarastointimenettelyyn ilmoitetut yhteisötavarat ovat tullivalvonnassa siitä alkaen, kun niitä koskeva tulli-ilmoitus on vastaanotettu, kunnes ne viedään yhteisön tullialueelta tai hävitetään taikka tulli-ilmoitus mitätöidään.”

6 Tullikoodeksin 78 artikla kuuluu seuraavasti:

”1. Tulliviranomaiset voivat viran puolesta tai tavaranhaltijan pyynnöstä oikaista ilmoitusta tavaroiden luovutuksen jälkeen.

2. Tulliviranomaiset voivat ilmoituksessa annettujen tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi tavaroiden luovutuksen jälkeen tarkastaa kyseisten tavaroiden tuontia tai vientiä taikka näihin tavaroihin myöhemmin kohdistettavia kaupallisia toimia koskevat kaupalliset asiakirjat ja tiedot. – –

3. Jos ilmoituksen oikaisu tai jälkitarkastus osoittaa, että kyseistä tullimenettelyä koskevia säännöksiä on sovellettu virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella, tulliviranomaisten on mahdollisesti annettujen säännösten mukaisesti toteutettava tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet käytettävissään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.”

7 Tullikoodeksin 79 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan ”[m]uiden kuin yhteisötavaroiden luovutus vapaaseen liikkeeseen antaa niille yhteisötavaroiden tullioikeudellisen aseman”.

8 Tullikoodeksin 161 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Vienti-ilmoitus on tehtävä sen paikan toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan, johon viejä on sijoittautunut tai jossa tavarat pakataan tai lastataan vientikuljetusta varten. Poikkeukset määritetään komiteamenettelyä noudattaen.”

9 Tullikoodeksin 182 artiklan 3 kohdassa todetaan seuraavaa:

”– – Jos tavarat, jotka ollessaan yhteisön tullialueella on asetettu taloudellisesti vaikuttavaan tullimenettelyyn, on tarkoitettu jälleenvietäviksi, niistä on tehtävä 59–78 artiklassa tarkoitettu tulli-ilmoitus. Tällöin sovelletaan 161 artiklan 4 ja 5 kohtaa.

– –”

10 Tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Tuontitullivelka syntyy, kun

– tuontitullien alainen tavara siirretään säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta.”

11 Tullikoodeksin 204 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tuontitullivelka syntyy, kun

a) ei täytetä jotakin velvollisuutta, joka johtuu tuontitullien alaisen tavaran väliaikaisesta varastoinnista tai sen tullimenettelyn käyttämisestä, johon tavara on asetettu, taikka

– –

muissa kuin 203 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, jollei todeta, etteivät nämä laiminlyönnit tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn oikeaan toimintaan.

2. Tullivelka syntyy joko sinä ajankohtana, jona velvollisuutta, jonka täyttämättä jättämisestä tullivelka syntyy, ei enää täytetä, tai sinä ajankohtana, jona tavara on asetettu kyseiseen tullimenettelyyn, jos myöhemmin todetaan, ettei jokin edellytys, joka on koskenut tavaroiden asettamista tähän menettelyyn taikka alennetun tuontitullin tai tullittomuuden soveltamista tavaran tietyn käyttötarkoituksen perusteella, tosiasiallisesti ole täyttynyt.

– –”

12 Tullikoodeksin 236 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. – –

Tuonti- tai vientitullit on peruutettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä tileihin kirjattaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

Tulleja ei voida palauttaa tai peruuttaa, jos muun kuin lain mukaisen tullien määrän maksamiseen tai tileihin kirjaamiseen johtaneet seikat ovat johtuneet asianomaisen tietoisesta menettelystä.

2. Tuonti- tai vientitullit on palautettava taikka peruutettava hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle kolmen vuoden kuluessa siitä päivästä, jona nämä tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

Tätä määräaikaa on pidennettävä, jos asianomainen näyttää toteen, että ennalta-arvaamaton tapahtuma tai ylivoimainen este on estänyt hakemuksen esittämisen määräajassa.

Tulliviranomaisten on palautettava tai peruutettava tullit viran puolesta, jos ne itse havaitsevat mainitun määräajan kuluessa jonkin 1 kohdan ensimmäisessä tai toisessa alakohdassa tarkoitetuista tilanteista."

13 Soveltamisasetuksen 865 artiklassa säädetään seuraavaa:

"[Tullikoodeksin] 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tavaroiden siirtona tullivalvonnasta on pidettävä tavaroiden tullille ilmoittamista, muuta tointa, jolla on samat oikeudelliset vaikutukset, sekä asiakirjan esittämistä toimivaltaisten viranomaisten vahvistusmerkintöjä varten, jos tavarat näiden tointen johdosta saavat väärin perustein yhteisötavaran tullioikeudellisen aseman.

Kun kyseessä ovat lentoyhtiöt, joilla on lupa käyttää yksinkertaistettua passitusmenettelyä, jossa käytetään sähköisessä muodossa olevaa tavaraluetteloa, tavaroiden ei kuitenkaan katsota olevan siirrettyjä pois tullivalvonnasta, jos niitä asianomaisen aloitteesta tai puolesta käsitellään tavaroina, joilla ei ole yhteisöasemaa, ennen kuin tulliviranomaiset havaitsevat säännönvastaisen tilanteen olemassaolon ja jos asianomaisen käyttäytymiseen ei liity petollista toimintaa."

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-430/08

14 Terex on maansiirtokoneita valmistava yritys. Se tuo maahan näihin koneisiin liitettäviä erilaisia osia. Maahantuotuihin osiin sovelletaan tullikoodeksin 114–129 artiklassa määritellyn sisäisen jalostusmenettelyn mukaista suspensiojärjestelmää. Nämä koneet myydään yhteisöön ja sen ulkopuolelle sijoittautuneille ostajille.

15 Kun tavarat jälleenviedään sisäistä jalostusmenettelyä koskevien edellytysten mukaisesti, ei tullia kanneta.

16 Tammikuusta 2000 heinäkuuhun 2002 tulliasioitsijat, jotka toimivat Terexin tai ostajien lukuun, ilmoittivat vienti-ilmoituksissa tullimenettelykoodin 10 00, joka koskee yhteisötavaroiden vientiä, eikä koodia 31 51, joka olisi ollut asianmukainen koodi jälleenvietäville tavaroille, joihin sovelletaan suspensiojärjestelmää.

17 Tulliviranomaiset katsoivat näin ollen, että näiden virheellisellä tullimenettelykoodilla tehtyjen jälleenvienti-ilmoitusten seurauksena pääasiassa kyseessä oleville tavaroille oli virheellisesti annettu yhteisötavaroiden tullioikeudellinen asema, joka johti tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 865 artiklan perusteella tullivelan syntymiseen. Joka tapauksessa tullivelka syntyi tulliviranomaisten mukaan tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla, koska koneiden jälleenviennistä ei ollut tehty ennakkoilmoitusta; tällainen ilmoitus oli tulliviranomaisten mukaan sisäiseen jalostusmenettelyyn liittyvä velvollisuus.

18 Terex yritti saada vienti-ilmoituksiaan oikaistuksi tullikoodeksin 78 artiklan nojalla korjatakseen tilanteen. Tulliviranomaiset kieltäytyivät oikaisemasta ilmoituksia sillä perusteella, että ensinnäkin Terexin pyynnöllä oli tarkoitus muuttaa sovellettavaa tullimenettelyä ja toiseksi tilannetta ei voitu korjata, koska oli mahdotonta esittää takautuvasti pääasiassa kyseessä olevien tavaroiden jälleenvientiä koskeva ennakkoilmoitus.

19 Lisäksi Terex vaati tullien peruuttamista tullikoodeksin 239 artiklan nojalla. Tulliviranomaiset eivät suostuneet tähän vaatimukseen sillä perusteella, että Terex oli syyllistynyt ilmeiseen laiminlyöntiin, ja katsoivat, että tätä säännöstä ei voitu soveltaa.

20 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, että tullivelka ei nyt käsiteltävässä asiassa voi syntyä tullikoodeksin 203 artiklan perusteella. Terexin viemät tavarat eivät kyseisen tuomioistuimen mukaan saaneet tullikoodeksin 4 artiklan 7 alakohdan mukaista yhteisötavaran asemaa vain sillä perusteella, että vienti-ilmoituksessa oli ilmoitettu virheellinen tullimenettelykoodi eli koodi 10 00. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että tullivelka voi sitä vastoin syntyä nyt käsiteltävässä asiassa tullikoodeksin 204 artiklan perusteella ja että tätä velkaa ei voida poistaa soveltamisasetuksen 859 artiklan nojalla eikä sen voida katsoa vanhentuneen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdan soveltamisesta nyt esillä olevaan asiaan, että tilanne voidaan korjata tämän säännöksen nojalla huolimatta siitä, että tullikoodeksin 182 artiklan 3 kohdassa edellytetään tehtäväksi tavaroiden jälleenvientiä koskeva ennakkoilmoitus.

21 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on sitä mieltä, että Terexin ei voida katsoa syyllistyneen tullikoodeksin 239 artiklassa tarkoitettuun ilmeiseen laiminlyöntiin. Tästä tuomioistuin katsoo, että tulliviranomaisten menettely on vaikuttanut kyseessä olevana ajankohtana siihen, että on käytetty virheellistä tullimenettelykoodia.

22 Tässä tilanteessa VAT and Duties Tribunal, Edinburgh on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Sallitaanko tullikoodeksissa ja erityisesti sen 78 artiklassa ilmoituksen oikaiseminen koodin korjaamiseksi, ja jos sallitaan, onko Ison-Britannian tulliviranomaisten muutettava ilmoitusta ja korjattava tilanne?

2) Siirrettiinkö nyt käsiteltävän asian kohteena olevat tavarat [ennakkoratkaisupyynnön] 3–21 kohdassa kuvatuissa olosuhteissa säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla soveltamisasetuksen 865 artiklan perusteella?

3) Jos näin on, syntyikö siinä yhteydessä tullikoodeksin 203 artiklan nojalla tuontitullivelka?

4) Vaikka tullikoodeksin 203 artiklassa tarkoitettua tullivelkaa ei olisi olemassa, onko tullivelka syntynyt 204 artiklan nojalla, kun otetaan huomioon

a) ’ilmeistä laiminlyöntiä’ koskevat toteamukset [ennakkoratkaisupyynnön] 34–43 kohdassa ja

b) kysymys siitä, ovatko Ison-Britannian tulliviranomaiset laiminlyöneet noudattaa tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohtaa, kun ne eivät ole ilmoittaneet 204 artiklan mukaista tullivelkaa määräajassa?

5) Jos oletetaan, että

a) tilannetta ei voida korjata tullikoodeksin 78 artiklan nojalla ja

b) tullivelka oli olemassa ja

c) oli olemassa soveltamisasetuksen 899 artiklassa tarkoitettu erityistilanne,

onko kansallisen tuomioistuimen pääteltävä [ennakkoratkaisupyynnössä] kuvattujen olosuhteiden ja jäljempänä kuvattavien olosuhteiden perusteella, että ilmeistä laiminlyöntiä ei ollut tapahtunut, jolloin tullivelka pitäisi tullikoodeksin 239 artiklan nojalla peruuttaa?"

Asia C-431/08

23 Wilson ja Caterpillar valmistavat generaattorikoneistoja. Ne asentavat koneistoihin kolmansista maista maahan tuomiaan osia sekä osia, jotka ovat peräisin yhteisöstä.

Maahan tuotuihin osiin sovelletaan sisäisen jalostusmenettelyn mukaista suspensiojärjestelmää. Generaattorikoneistot myydään pääasiallisesti yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneille ostajille.

24 Lokakuusta 2002 helmikuuhun 2005 tulliasioitsijat, jotka toimivat Wilsonin ja Caterpillarin tai ostajien lukuun, käyttivät pääasiassa kyseessä olevien tavaroiden vienti-ilmoituksissa tullimenettelykoodia 10 00, joka koskee yhteisötavaroiden vientiä, eikä koodia 31 51, joka koskee jälleenvietäviä tavaroita, joihin sovelletaan suspensiojärjestelmää.

25 Wilson ja Caterpillar ilmoittivat 21.2.2005 Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomaisille, että ne olivat käyttäneet virheellistä tullimenettelykoodia, minkä johdosta kyseiset viranomaiset tekivät päätökset jälkitullauksesta.

26 Kuten Terexin tapauksessa, tulliviranomaiset katsoivat, että virheellisen tullimenettelykoodin käyttäminen johti velvollisuuteen maksaa tullia suspensiojärjestelmän alaisista tavaroista, että tilannetta ei voitu korjata tullikoodeksin 78 artiklan nojalla ja että ei myöskään ollut perustetta, joka oikeuttaisi tullikoodeksin 239 artiklan mukaiseen tullien peruuttamiseen.

27 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, että pääasiassa kyseessä olevat tavarat ovat koko ajan olleet tullikoodeksin 4 artiklan 8 alakohdassa tarkoitettuja ”muita kuin yhteisötavaroita” ja että niihin ei ole voitu virheellisen tullimenettelykoodin käytön perusteella soveltaa vientimenettelyä, koska tämä koskee yksinomaan yhteisötavaroita. Näin ollen ainoastaan virheellisen tullimenettelykoodin käyttämisellä ei ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan voida luoda pääasiassa kyseessä oleville tavaroille yhteisötavaroiden asemaa, kuten soveltamisasetuksen 865 artiklassa edellytetään.

28 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan pääasiassa kyseessä olevat tavarat pysyivät koko ajan tullikoodeksin 4 artiklan 13 alakohdassa tarkoitetun tulliviranomaisten valvonnan alaisina, vaikka virheellisen tullimenettelykoodin käyttämisellä saatettiinkin vaikeuttaa tulliviranomaisten tarkastusmenettelyä. Tulliviranomaisten kanta antaa tullikoodeksin 203 artiklalle ja soveltamisasetuksen 865 artiklalle sellaisen luonteen, että niillä rangaistaan virheellisen tullimenettelykoodin käyttämisestä, mikä on ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan yhteisön lainsäätäjän tarkoituksen vastaista.

29 Tullikoodeksin 78 artiklan soveltamisesta pääasiassa kyseessä olevaan tilanteeseen ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, että tilanne voidaan korjata kyseisen artiklan 3 kohdan nojalla.

30 Lopuksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on tutkinut vireillä olevan asian olosuhteet ja katsoo, että Wilsonin ja Caterpillarin ei voida katsoa syyllistyneen tullikoodeksin 239 artiklassa tarkoitettuun ”ilmeiseen laiminlyöntiin”. Tältä osin ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin vetoaa erityisesti sovellettavien sääntöjen monimutkaisuuteen ja siihen, että Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomaiset eivät ole noudattaneet velvollisuuttaan ilmoittaa taloudellisille toimijoille virheellisen tullimenettelykoodin käyttämisen seurauksista.

31 Tässä tilanteessa VAT and Duties Tribunal, Nothern Ireland on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Siirrettiinkö nyt käsiteltävän asian kohteena olevat tavarat jäljempänä kuvatuissa olosuhteissa säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta tullikoodeksin

203 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla soveltamisasetuksen 865 artiklan perusteella?

2) Jos näin on, syntyikö siinä yhteydessä tullikoodeksin 203 artiklan nojalla tuontitullivelka?

3) Jos ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, sallitaanko tullikoodeksissa ja erityisesti 78 artiklan 3 kohdassa ilmoituksen oikaiseminen koodin korjaamiseksi, ja jos näin on, edellytetäänkö [Ison-Britannian tulliviranomaisten] muuttavan ilmoitusta tilanteen korjaamiseksi?

4) Jos tullikoodeksin 78 artiklassa tarkoitettu tilanteen korjaaminen ei ole mahdollista ja tullikoodeksin 203 artiklassa tarkoitettu tullivelka oli olemassa ja jos on kiistatonta, että kyseessä oli soveltamisasetuksen 899 artiklassa tarkoitettu erityistilanne, voiko kansallinen tuomioistuin tässä tilanteessa ja [ennakkoratkaisupyynnössä] esitettyjen toteamusten perusteella päätellä, että kyseessä ei ollut ilmeinen laiminlyönti, jolloin tullivelka pitäisi peruuttaa tullikoodeksin 239 artiklan nojalla ja tullivaatimus hylätä? Erityisesti tutkittaessa sitä, onko asianomainen yritys syyllistynyt ilmeiseen laiminlyöntiin, onko toimivaltaisilla viranomaisilla oikeus ottaa huomioon se, että tulleja kantavat viranomaiset ovat itse laiminlyöneet huolellisuus- ja hallinnointivelvoitteensa ja edistäneet virheitä, joiden vuoksi tullivelka on syntynyt?”

32 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti päätti 13.11.2008 antamallaan määräyksellä yhdistää asiat C-430/08 ja C-431/08 kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asiassa C-430/08 esitetyt toinen ja kolmas kysymys sekä asiassa C-431/08 esitetyt ensimmäinen ja toinen kysymys

33 Näillä kysymyksillä, joita on käsiteltävä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet haluavat pääasiallisesti tietää, voidaanko se, että vienti-ilmoituksissa on käytetty yhteisötavaroiden vientiä koskevaa tullimenettelykoodia 10 00 eikä sisäisen jalostusmenettelyn alaisten tavaroiden jälleenvientiä koskevaa koodia 31 51, katsoa tavaran säännöstenvastaiseksi tullivalvonnasta pois siirtämiseksi niin, että tullivelka syntyy tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan nojalla.

34 Tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan mukaan tullivelka syntyy, kun tavara siirretään säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta.

35 Tämän tullivalvonnasta pois siirtämisen käsitteen on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan katsottava käsittävän myös kaikki toimenpiteet tai laiminlyönnit, joiden seurauksena toimivaltainen tulliviranomainen hetkellisestikin estyy pääsemästä käsiksi tullivalvonnan alaiseen tavaraan ja toteuttamasta yhteisön tullisäännösten mukaisia tarkastustoimia (ks. asia C-66/99, D. Wandel, tuomio 1.2.2001, Kok., s. I-873, 47 kohta; asia C-371/99, Liberexim, tuomio 11.7.2002, Kok., s. I-6227, 55 kohta; asia C-377/01, Hamann International, tuomio 12.2.2004, Kok., s. I-1791, 31 kohta ja asia C-222/01, British American Tobacco, tuomio 29.4.2004, Kok., s. I-4683, 47 kohta).

36 Koska tätä käsitettä ei ole määritelty yhteisön lainsäädännössä, soveltamisasetuksen 865 artiklassa on esimerkkejä tilanteista, joiden voidaan katsoa muodostavan tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tavaroiden tullivalvonnasta siirron (ks. em. asia D. Wandel, tuomion 46 kohta).

37 Soveltamisasetuksen 865 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tavaroiden siirtona tullivalvonnasta on pidettävä tavaroiden tullille ilmoittamista tai muuta tointa, jolla on samat oikeudelliset vaikutukset, jos tavarat näiden tointen johdosta saavat väärin perustein yhteisötavaran tullioikeudellisen aseman.

38 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet, Terex sekä Wilson ja Caterpillar katsovat, että yhteisötavaroiden vientiä koskevan tullimenettelykoodin 10 00 ilmoittamisella sisäisen jalostusmenettelyn alaisten tavaroiden jälleenvientiä koskevan tullimenettelykoodin 31 51 ilmoittamisen sijaan ei ole muutettu kyseessä olevien tavaroiden tullioikeudellista asemaa ja nämä tavarat on täten tullut katsoa koko ajan muiksi kuin yhteisötavaroiksi. Niitä ei nimittäin luovutettu vapaaseen liikkeeseen, mikä olisi antanut niille tullikoodeksin 79 artiklan perusteella yhteisötavaroiden aseman. Soveltamisasetuksen 865 soveltamiseksi ei kuitenkaan riitä se, että tullimenettelykoodin 10 00 ilmoittamisella on luotu väärä mielikuva siitä, että kyse oli yhteisötavaroista.

39 Tätä tulkintaa ei voida hyväksyä.

40 Soveltamisasetuksen 865 artikla koskee tilannetta, jossa tavaroille annetaan ilmoitusten myötä yhteisötavaroiden asema, jota niille ei pitäisi antaa, ja tämän seurauksena muihin kuin yhteisötavaroihin ei kohdisteta tullivalvontaa, joka niihin pitäisi kohdistaa tullikoodeksin ja erityisesti sen 37 artiklan perusteella.

41 Tältä osin on korostettava sisäisen jalostusmenettelyn erityispiirteitä ja tässä yhteydessä etenkin oikean tullimenettelykoodin ilmoittamisen merkitystä sen arvioimiseksi,

rajoitetaanko yhteisötavaroiden vientiä koskevan tullimenettelykoodin ilmoittamisella tulliviranomaisten valvontamahdollisuuksia vai ei.

42 Aluksi on todettava, kuten Euroopan komissio on katsonut, että sisäinen jalostusmenettely, joka on tullien suspendointiin johtava menettely, on poikkeuksellinen menettely, jonka tarkoituksena on tehdä tietynlainen taloudellinen toiminta helpommaksi. Koska tämä järjestelmä sisältää tullisäännösten oikeaa soveltamista ja tullien kantamista koskevia selviä riskejä, järjestelmän edunsaajien on noudatettava tarkasti siitä seuraavia velvollisuuksia. Samoin seurauksia, jotka edunsaajille voi koitua velvollisuuksiensa noudattamatta jättämisestä, on tulkittava tiukasti.

43 Tullikoodeksin 182 artiklan 3 kohdan mukaisella velvollisuudella tehdä tulli-ilmoitus, jossa mainitaan oikea tullimenettelykoodi, josta ilmenee se, että kysymys on sisäisen jalostusmenettelyn alaisen tavaran jälleenviennistä, on erityisen tärkeä merkitys tullivalvonnan kannalta tällaisen tullimenettelyn yhteydessä.

44 Sisäisen jalostusmenettelyn alaisten tavaroiden jälleenvientiä koskevan tullimenettelykoodin ilmoittamisella pyritään nimittäin varmistamaan tulliviranomaisten toteuttama tehokas valvonta mahdollistamalla se, että tulliviranomaiset voivat tunnistaa yksinomaan tulli-ilmoituksen perusteella kyseessä olevien tavaroiden aseman ilman, että niiden tarvitsee tehdä lisätutkimuksia tai -selvityksiä. Tämä tarkoitus on sitäkin tärkeämpi, kun otetaan huomioon se, että tavarat, jotka on saatettu yhteisön tullialueelle, ovat tullikoodeksin 37 artiklan 2 kohdan mukaisesti tullivalvonnassa vain niin kauan, kunnes ne jälleenviedään.

45 Näin ollen sisäisen jalostusmenettelyn alaisten tavaroiden jälleenvientiä koskevan tullimenettelykoodin ilmoittamisen tarkoituksena on antaa tulliviranomaisille mahdol-

lisuus päättää viime hetkellä tullikoodeksin 37 artiklan 1 kohdan mukaisen tullitarkastuksen toimittamisesta eli sen varmistamisesta, että jälleenvietävät tavarat ovat tosiasiassa sisäisen jalostusmenettelyn alaisia tavaroita.

46 Niinpä tullimenettelykoodin 10 00 ilmoittamisella vienti-ilmoituksissa, jotka ovat ennakkoratkaisua pyytäneissä tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden kohteena, on annettu kyseisille tavaroille väärin perustein yhteisötavaran tullioikeudellinen asema ja näin rajoitettu tehdä suoraan tulliviranomaisten mahdollisuutta tehdä tullikoodeksin 37 artiklan 1 kohdan mukaisia tarkastuksia.

47 Näissä olosuhteissa se, että vienti-ilmoituksissa on käytetty yhteisötavaroiden vientiä koskevaa tullimenettelykoodia 1000 eikä sisäisen jalostusmenettelyn alaisten tavaroiden jälleenvientiin sovellettavaa koodia 31 51, on katsottava kyseisten tavaroiden tullivalvonnasta pois siirtämiseksi (ks. analogisesti em. asia British American Tobacco, tuomion 53 kohta).

48 Lisäksi tulliviranomaisten tarkastusten mahdollisesta puuttumisesta kyseisenä ajanjaksona on todettava, että tällainen tilanne ei poissulje tullivalvonnasta pois siirtämisen käsitteen soveltamista. Kuten oikeuskäytännössä nimittäin on todettu, jotta tullivalvonnasta pois siirtäminen toteutuu, riittää, että tavara tosiasiallisesti siirretään mahdollisten tullitarkastusten ulottumattomiin riippumatta siitä, ovatko toimivaltaiset viranomaiset niitä tosiasiallisesti suorittaneet (ks. em. asia British American Tobacco, tuomion 55 kohta).

49 Lopuksi väittämää, jonka mukaan tällainen tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan tulkinta johtaisi virheellisesti suhteettomien rangaistusten määräämiseen kyseisen säännöksen nojalla, ei voida hyväksyä.

50 Kuten tämän tuomion 42 kohdassa on näet huomautettu, sisäisen jalostusmenettelyn edunsaajien on yhtäältä noudatettava tarkasti niille tämän menettelyn mukaan kuuluvia velvollisuuksia. Toisaalta koska pääasiassa kyseessä olevat tavarat on viety maasta yhteisötavaroina, ne voitaisiin jälleentuoda yhteisöön tullikoodeksin 185 artiklan mukaisina palautustavaroina niin, että tuontitulleja ei tarvitse maksaa.

51 Edellä todetun perusteella asiassa C-430/08 esitettyyn toiseen ja kolmanteen kysymykseen sekä asiassa C-431/08 esitettyihin ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että kun pääasiassa kyseessä olevissa vienti-ilmoituksissa ilmoitetaan yhteisötavaroiden vientiä koskeva tullimenettelykoodi 10 00 koodin 31 51 sijaan, joka koskee sisäisen jalostusmenettelyn alaisia tavaroita, joihin sovelletaan suspensiojärjestelmää, syntyy tullikoodeksin 203 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 865 artiklan ensimmäisen kohdan mukainen tullivelka.

52 Kun tämä vastaus otetaan huomioon, asiassa C-430/08 esitettyyn neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Asiassa C-430/08 esitetty ensimmäinen kysymys ja asiassa C-431/08 esitetty kolmas kysymys

53 Näillä kysymyksillä, jotka on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet haluavat pääasiassa tietää, voidaanko vienti-ilmoituksia oikaista tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdan perusteella ilmoitetun tullimenettelykoodin korjaamiseksi ja onko tulliviranomaisten mahdollisesti muutettava kyseisiä ilmoituksia ja korjattava tilanne.

54 Ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet toteavat tästä, että tulliviranomaiset ovat kieltäytyneet soveltamasta tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohtaa sillä perusteella, että yhtäältä pääasiassa ei ollut kyse vienti-ilmoitusten korjaamisesta vaan tullimenettelyn vaihtamisesta ja että toisaalta tullikoodeksin 182 artiklan 3 kohdan mukaisen ennakkoilmoituksen puuttuessa näitä tilanteita ei voida korjata.

55 Aluksi on todettava, kuten ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet sekä Wilson ja Caterpillar ovat katsoneet, että tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdassa mainittu ”kyseinen tullimenettely” oli sisäinen jalostusmenettely, jota pääasian kantajat sovelsivat samalla kun ne käyttivät virheellisesti tullimenettelykoodia 10 00.

56 Samoin on hylättävä väite, jonka mukaan tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdan nojalla ei voida korjata tullikoodeksin 182 artiklan 3 kohdassa vaaditun ennakkoilmoituksen puuttumista. Tällainen tulkinta olisi näet vastoin tämän artiklan logiikkaa eli sitä, että tullimenettely saatetaan vastaamaan todellista tilannetta. Näin ollen kyseisen 78 artiklan 3 kohdassa ei tehdä eroa korjattavissa olevien ja muunlaisten virheiden ja laiminlyöntien välillä. Ilmaisua ”virheelliset tai puutteelliset tiedot” on tulkittava siten, että se sisältää samanaikaisesti sekä kirjoitus- ja laskuvirheet ja vastaavat tekniset laiminlyönnit että sovellettavan lainsäädännön tulkintavirheet (ks. asia C-468/03, Overland Footwear, tuomio 20.10.2005, Kok., s. I-8937, 63 kohta).

57 Näin ollen, toisin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan tulliviranomaiset ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus huomautuksissaan ovat katsoneet, pääasiassa kyseessä olevat tilanteet kuuluvat tullikoodeksin 78 artiklan soveltamisalaan ja ne voidaan lähtökohtaisesti korjata tämän säännöksen nojalla.

58 Tullikoodeksin 78 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tulliviranomaiset ”voivat” viran puolesta tai tavaranhaltijan pyynnöstä oikaista ilmoitusta eli tutkia sen uudelleen. Kun tavaranhaltija pyytää oikaisua, tulliviranomaisten on tutkittava tämä pyyntö ainakin sen osalta, onko ilmoitusta syytä tutkia oikaisutarkoituksessa uudelleen (ks. em. asia Overland Footwear, tuomion 45 ja 46 kohta). Tässä säännöksessä jätetään tavaranhaltijan pyytämän oikaisun tekeminen tulliviranomaisten harkintaan sekä siltä osin,

onko oikaisumenettelyyn ryhdyttävä, että oikaisun lopputuloksen osalta (ks. em. asia Overland Footwear, tuomion 66 kohta).

59 Tämän ensimmäisen arvioinnin yhteydessä tulliviranomaiset ottavat muun muassa huomioon mahdollisuuden tarkistaa tiedot, jotka oikaistavassa ilmoituksessa sekä oikaisupyynnössä on esitetty (ks. em. asia Overland Footwear, tuomion 47 kohta).

60 Mikäli oikaisu on lähtökohtaisesti mahdollista, arviointinsa päätteeksi tulliviranomaisten on joko hylättävä tavaranhaltijan pyyntö perustellulla päätöksellä tai ryhdyttävä oikaisutarkoituksessa uudelleentutkintaan, sanotun vaikuttamatta asian mahdolliseen saattamiseen tuomioistuimen käsiteltäväksi (ks. em. asia Overland Footwear, tuomion 50 kohta).

61 Mainitussa uudelleentutkintatapauksessa tulliviranomaiset tutkivat ilmoituksen uudelleen ja arvioivat tavaranhaltijan esittämien väitteiden paikkansapitävyyden esitettyjen tietojen valossa (ks. em. asia Overland Footwear, tuomion 51 kohta).

62 Jos ilmoituksen uudelleen tutkimisessa ilmenee, että kyseistä tullimenettelyä koskevia säännöksiä on sovellettu virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella ja että sisäisen jalostusmenettelyn tavoitteita ei ole vaarannettu eli tavoitteet on saavutettu erityisesti siksi, että kyseisen tullimenettelyn alaiset tavarat on tosiasiallisesti jälleenviety, tulliviranomaisten on tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdan mukaisesti

toteutettava tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi käytössään olevat uudet tiedot huomioon ottaen (ks. vastaavasti em. asia Overland Footwear, tuomion 52 kohta).

63 Kun on ilmeistä, että tuontitulleja ei loppujen lopuksi ole tarvinnut lain mukaan maksaa niiden tileihin kirjaamisen hetkellä, tarvittava toimenpide tilanteen korjaamiseksi voi olla ainoastaan kyseisten tullien peruuttaminen (ks. vastaavasti em. asia Overland Footwear, tuomion 53 kohta).

64 Tämä peruuttaminen tehdään tullikoodeksin 236 artiklan mukaisesti, jos kyseisessä säännöksessä vahvistetut edellytykset täyttyvät eli erityisesti jos tavaranhaltija ei ole syyllistynyt tietoiseen menettelyyn ja peruuttamishakemuksen esittämiselle asetettua määräaikaa, joka on pääsääntöisesti kolme vuotta, on noudatettu (ks. vastaavasti em. asia Overland Footwear, tuomion 54 kohta).

65 Edellä esitetyn perusteella asiassa C-430/08 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen ja asiassa C-431/08 esitettyyn kolmanteen kysymykseen on vastattava, että tullikoodeksin 78 artiklan nojalla on mahdollista oikaista tavaroiden vienti-ilmoitus tavaranhaltijan tulliviranomaisille ilmoittaman tullimenettelykoodin korjaamiseksi, ja tulliviranomaisten on yhtäältä tutkittava se, onko kyseistä tullimenettelyä koskevia säännöksiä sovellettu virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella ja onko sisäisen jalostusmenettelyn tavoitteet silti saavutettu erityisesti siksi, että kyseisen tullimenettelyn alaiset tavarat on tosiasiallisesti jälleenviety, ja toisaalta tulliviranomaisten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi käytettävissään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.

66 Kun otetaan huomioon näihin kysymyksiin annettu vastaus, asiassa C-430/08 esitettyyn viidenteen kysymykseen ja asiassa C-431/08 esitettyyn neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

67 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) **Kun pääasiassa kyseessä olevissa vienti-ilmoituksissa ilmoitetaan yhteisötavaroiden vientiä koskeva tullimenettelykoodi 10 00 koodin 31 51, joka koskee sisäisen jalostusmenettelyn alaisia tavaroita, joihin sovelletaan suspensiojärjestelmää, sijasta, syntyy yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 203 artiklan 1 kohdan sekä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.1998 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1677/98, 865 artiklan ensimmäisen kohdan mukainen tullivelka.**

2) **Asetuksen N:o 2913/92 78 artiklan nojalla on mahdollista oikaista tavaroiden vienti-ilmoitus tavaranhaltijan tulliviranomaisille ilmoittaman tullimenettelykoodin korjaamiseksi, ja tulliviranomaisten on yhtäältä tutkittava se, onko kyseistä tullimenettelyä koskevia säännöksiä sovellettu virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella ja onko sisäisen jalostusmenettelyn tavoitteet silti saavutettu erityisesti siksi, että kyseisen tullimenettelyn alaiset tavarat on tosiasiallisesti jälleenviety, ja toisaalta tulliviranomaisten**

on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi käytettävissään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.

Allekirjoitukset